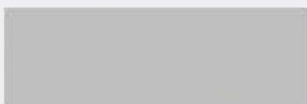

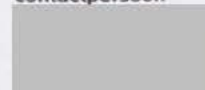
> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Kabinet Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 8 juni 2022
Betreft Beslissingen op bezwaar

Onze referentie
4270313

Bijlagen
Verslag hoorzitting en
7 documenten

Geachte heer ,

U heeft bij afzonderlijke brieven van 18 februari 2022 bezwaar gemaakt tegen mijn besluiten van 20 februari 2022 met kenmerken 4247827 en 4247790. Met deze brief wordt op uw bezwaren beslist.

Verloop van de procedure

Bij brieven van 11 november 2021 heeft u bij het Ministerie van Algemene Zaken twee verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (thans: Wet open overheid) ingediend. U heeft gevraagd om openbaarmaking van informatie over:

- communicatie tussen medewerkers en vertegenwoordigers van het ministerie van Algemene Zaken en medewerkers en vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken & Klimaat, dan wel medewerkers en vertegenwoordigers van het ministerie van Buitenlandse Zaken over de Europese Gasrichtlijn (2009/73/EC), dan wel Nord Stream 2 in de periode 01-06-2017 tot en met 01-01-2020 (hierna: verzoek I) en
- communicatie met betrekking tot contact en ontmoetingen tussen de minister-president en een aantal bewindspersonen over de Europese Gasrichtlijn (2009/73/EC) dan wel Nord Stream 2 met steeds een specifiek aangeduide periode (hierna: verzoek II). Het betreft contact met de volgende bewindspersonen: Eric Wiebes, toenmalig minister van Economische Zaken & Klimaat in de periode 26-10-2017 tot en met 01-01-2020, Halbe Zijlstra, toenmalig minister van Buitenlandse Zaken in de periode 26-10-2017 tot en met 13-02-2018, Sigrid Kaag, toenmalig minister van Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking in de periode 26-10-2017 tot en met 01-01-2020 en Stef Blok, toenmalig minister van Buitenlandse Zaken in de periode 07-03-2018 tot en met 01-01-2020.

De ontvangst van uw verzoeken heb ik op 16 november 2021 bevestigd (kenmerk 4236434). Bij brieven van 9 december 2021 heb ik de beslistermijn voor beide verzoeken met vier weken verdaagd (kenmerk 4241340).

Bij afzonderlijke brieven van 20 januari 2022 heb ik een beslissing genomen op uw verzoeken. In de brief met kenmerk 4247827 (hierna: bestreden besluit I) heb

ik verzoek I afgewezen, aangezien de door u gevraagde informatie niet aanwezig is. In de brief met kenmerk 4247790 (hierna: bestreden besluit II) heb ik besloten een annotatie van een bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 gedeeltelijk openbaar te maken. Daarnaast heb ik besloten de notulen van de ministerraad en het verslag van het bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 niet openbaar te maken.

Bij brieven van 18 februari 2022 heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn besluiten van 20 januari 2022. De ontvangst van uw bezwaarschriften is bij e-mail van 10 maart 2022 aan u bevestigd. Daarin bent u tevens gevraagd aan te geven of u gebruik wilt maken van uw recht om te worden gehoord. U heeft op 18 maart 2022 medegedeeld dat u graag van deze gelegenheid gebruik wilt maken met daarbij het verzoek om de hoorzitting op korte termijn te laten plaatsvinden.

Bij brief van 22 april 2022 heeft u mij in gebreke gesteld wegens het niet tijdig nemen van een beslissing op uw bezwaren.

Op 12 mei 2022 vond de hoorzitting, zoals bedoeld in artikel 7:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), plaats bij het Ministerie van Algemene Zaken te Den Haag. Tijdens de hoorzitting waren namens mijn ministerie mw. mr. M. Hordijk, mw. mr. R.J.M.W. Van Lijssel en mw. mr. L.S.N. Geerlings aanwezig. Een verslag van de hoorzitting is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

U bent samen met mw. O. den Hollander op de hoorzitting verschenen. Tijdens de hoorzitting zijn uw bezwaarschriften behandeld. Tevens zijn onze excuses aangeboden voor de gang van zaken met betrekking tot de behandeling van uw bezwaren. Door onder meer gebrekkige communicatie en slechte bereikbaarheid aan onze zijde was het helaas niet mogelijk om de hoorzitting op een eerder tijdstip te plannen en om in contact te treden.

Besluit

Ik verklaar uw bezwaren tegen bestreden besluit I gegrond, zodat dit besluit wordt herroepen en een nieuw besluit wordt genomen.

Uw bezwaren tegen bestreden besluit II verklaar ik deels gegrond en voor het overige handhaaf ik dit besluit.

Wettelijk kader

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: de Woo) als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur in werking getreden. In de Woo is geen overgangsrecht neergelegd ten aanzien van verzoeken die voor 1 mei 2022 zijn ingediend. Dit betekent dat u bezwaren aan de hand van de bepalingen in de Woo zullen worden beoordeeld. Op grond van artikel 4.1, eerste lid, van de Woo kan een ieder een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan. Het uitgangspunt van de Woo is dat informatie openbaar is in het belang van een goede en democratische bestuursvoering. Op grond van artikel 4.1, zevende lid, van de Woo wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5 van deze wet.

Beoordeling van de bezwaren

Inhoud bestreden besluiten

Alvorens op uw bezwaren in te gaan, zullen de bestreden besluiten I en II kort worden samengevat.

Bij bestreden besluit I heb ik verzoek I afgewezen, omdat er geen documenten aanwezig zijn met de door u gevraagde informatie.

Bij bestreden besluit II heb ik verzoek II deels ingewilligd. Ik heb besloten de annotatie van een bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 (document 2) openbaar te maken behoudens de daarin opgenomen persoonsgegevens en twee passages wegens het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties. Openbaarmaking van de notulen van de ministerraad (document 1) en het verslag van het bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 (document 4) is geweigerd wegens het voorkomen van onevenredige benadeling van de ministerraad. Daarnaast zijn de notulen en het verslag opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten deze persoonlijke beleidsopvattingen. Ten slotte heb ik geen beslissing genomen over de Bijlage bij de annotatie: notitie voorbereiding Kabinetsstandpunt onderhandelingsmandaat Nord Stream II (document 3), maar u verwezen naar de minister van EZK.

Gronden van het bezwaar tegen bestreden besluit I (hierna: bezwaarschrift I)

U voert aan dat sprake is geweest van een ontoereikende zoekslag bij de behandeling van uw verzoek. In het besluit is namelijk zonder een nadere motivering geconcludeerd dat er geen documenten zijn aangetroffen. U acht het onaannemelijk dat er in de periode van 1 juni 2017 tot en met 1 januari 2020 geen communicatie tussen het ministerie van AZ met de ministeries van Buza en EZK over de Europese Gasrichtlijn dan wel Nord Stream 2 is geweest. Volgens u blijkt uit de annotatie bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 die met bestreden besluit II is vrijgegeven dat ambtenaren van AZ met ambtenaren van Buza en/of EZK hebben gecommuniceerd. Verder is het onwaarschijnlijk dat er geen documenten aanwezig zijn, omdat het een belangrijke Europese kwestie betreft. Het bestreden besluit is onvoldoende zorgvuldig voorbereid en ondeugdelijk gemotiveerd.

Gronden van bezwaar tegen bestreden besluit II (hierna: bezwaarschrift II)

1. U voert aan dat ook bij de behandeling van dit verzoek sprake is geweest van een ontoereikende zoekslag. Uit de annotatie van het bewindspersonenoverleg van 4 juli 2017 (document 2) en de Bijlage bij de annotatie: notitie voorbereiding Kabinetsstandpunt onderhandelingsmandaat Nord Stream II (document 3) blijkt dat ambtenaren van AZ met ambtenaren van Buza en/of EZK over deze kwestie corresponderen. Verder is het, gelet op het besluitvormingsproces rond het Kabinetsstandpunt, het aangepaste voorstel van de Europese Commissie en de motie van Kamerlid Van Ojik, ongeloofwaardig dat er geen informatie over dergelijke contactmomenten aanwezig is.

2. U vraagt om de besluitenlijsten van de ministerraden waarin het onderwerp aan de orde is geweest alsnog openbaar te maken.

3. U geeft aan dat ik bij de beoordeling van document 2 ten onrechte een zwaarder gewicht heb toegekend aan het belang van de internationale betrekkingen van Nederland dan aan het belang van openbaarmaking. Uit het bestreden besluit blijkt niet dat er concrete aanwijzingen zijn dat met openbaarmaking van de geweigerde passages de internationale betrekkingen schade zullen lijden.

4. U voert aan dat de Gasrichtlijn en Nord Stream 2 raken aan de energiezekerheid van zowel Europa als Nederland, zodat openbaarmaking van dergelijke informatie een zwaarwegend maatschappelijk en journalistiek belang kent. Bovendien betreft regelgeving omtrent gasinfrastructuur milieu-informatie en is het recht op toegang tot deze informatie in het Verdrag van Aarhus vastgelegd.

Overwegingen ten aanzien van de gronden van bezwaar

Ten aanzien van bezwaarschrift I

Naar aanleiding van uw bezwaarschrift en hetgeen u tijdens de hoorzitting naar voren heeft gebracht, heeft er binnen het ministerie een nieuwe zoekslag plaatsgevonden naar de door u gevraagde informatie. In het kader van deze zoekslag is het binnen het ministerie gebruikte Document Management Systeem nogmaals geraadpleegd. Dit heeft echter geen nieuwe documenten opgeleverd die binnen de reikwijdte van uw verzoek vallen. Daarnaast zijn de betrokken ambtenaren gevraagd om hun e-mailboxen te doorzoeken. Dit heeft wel enkele documenten opgeleverd. De reden dat deze documenten niet eerder naar boven zijn gekomen, is dat de desbetreffende ambtenaar in het kader van de eerste zoekslag niet is gevraagd zijn e-mailbox te doorzoeken.

De zoekslag heeft de volgende documenten opgeleverd:

1. Een e-mailwisseling tussen ambtenaren van AZ en Buza van 7 december 2018 inzake Kamerbrief Nord Stream 2;
2. Een e-mailwisseling tussen ambtenaren van AZ en Buza van 10 december 2018 (13:48 uur) inzake Kamerbrief Nord Stream 2;
3. Een e-mailwisseling tussen ambtenaren van AZ en Buza van 10 december 2018 (14:29 uur) inzake Kamerbrief Nord Stream 2;
4. Een e-mailwisseling tussen ambtenaren van AZ en Buza van 10 december 2018 (21:34 uur) inzake Kamerbrief Nord Stream 2;
5. Een e-mailwisseling tussen ambtenaren van AZ en Buza van 15 december 2019 inzake bezoek aan de VS;
6. Een gespreksfiche president Trump (bijlage bij document 5).

De documenten zijn beoordeeld aan de hand van de weigeringsgronden neergelegd in artikel 5.1 en 5.2 van de Woo. Ik heb besloten de door u gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Wat betreft de (passages in) documenten die ik niet openbaar maak, heb ik artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a en e, van de Woo toegepast. Informatie die geen betrekking heeft op de Gasrichtlijn dan wel Nord Stream 2 heb ik onleesbaar gemaakt onder de vermelding 'buiten reikwijdte verzoek'.

Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de relatie van Nederland met andere landen, staten of internationale organisaties beschadigt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

In documenten 4, 5 en 6 staat informatie over de positie en overwegingen van andere (EU lid-)staten inzake de Europese Gasrichtlijn en Nord Stream 2 waardoor – bij openbaarmaking – het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten in het geding komt. Openbaarmaking van deze informatie zou tevens schadelijk kunnen zijn voor de geopolitieke positie van Oekraïne, andere (EU lid-) staten en van de EU zelf.

Ook in het internationale contact is openbaarheid en transparantie steeds gebruikelijker en belangrijker voor het goede functioneren van de democratische rechtsorde. In dit geval kan echter worden aangenomen dat in de toekomst het overleg met de betrokken landen of internationale organisaties moeilijker gaat, wanneer ik deze informatie openbaar maak. Het risico bestaat dat indien dergelijke vertrouwelijke informatie achteraf openbaar wordt, dit vertegenwoordigers van Nederland, andere (EU lid-) staten en de EU zal hinderen in het openhartig en effectief communiceren over een strategisch onderwerp als energievoorziening. Dit zal ervoor zorgen dat Oekraïne en andere (EU lid-) staten in de toekomst minder geneigd zullen zijn tot het delen van informatie met Nederland in het kader van genoemde onderwerpen en vergelijkbare onderwerpen dan voorheen.

Waar van toepassing heb ik deze informatie in documenten 4 en 5 onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 5.1.2.a. Openbaarmaking van document 6 zal ik integraal weigeren.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. In de documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren. In het kader van goed werkgeverschap ben ik van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken ambtenaar. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Woo. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 5.1.2.e.

Gezien het voorgaande, acht ik uw bezwaren tegen bestreden besluit I gegrond.

Ten aanzien van bezwaarschrift II

Voor de bespreking van de gronden zal ik de hiervoor gehanteerde nummering aanhouden.

1. Naar aanleiding van uw bezwaarschrift en hetgeen u tijdens de hoorzitting naar voren heeft gebracht, heeft er binnen het ministerie een nieuwe zoekslag plaatsgevonden naar de door u gevraagde informatie. In het kader van deze zoekslag is het binnen het ministerie gebruikte Document Management Systeem nogmaals geraadpleegd. Dit heeft enkele nieuwe documenten opgeleverd die binnen de reikwijdte van uw verzoek vallen. De reden dat deze documenten niet eerder naar boven zijn gekomen, is dat de termen 'Gasrichtlijn' dan wel 'Nord Stream 2' als zodanig niet in deze documenten zijn neergelegd. Bij deze zoekslag is aan de hand van gerelateerde termen geprobeerd na te gaan in welke overlegverbanden de Gasrichtlijn dan wel Nord Stream 2 wellicht zijn besproken. Bij één van de ministerraden waarbij het onderwerp aan de orde is geweest, was de minister-president bovendien afwezig, waardoor deze strikt genomen niet onder de reikwijdte van het oorspronkelijke verzoek vallen. Ik heb deze evenwel wel betrokken bij mijn beslissing op bezwaar.

De zoekslag heeft enkele aanvullende documenten opgeleverd. Aangezien bij bestreden besluit II 4 documenten zijn beoordeeld, loopt de nummering verder vanaf document 5.

5. Verslag Raad Europese aangelegenheden van 13 december 2017;
6. Besluitenlijst van de Ministerraad van 15 december 2017;
7. Besluitenlijst van de Ministerraad van 26 april 2018;
8. Notulen van de ministerraad van 26 april 2018;
9. Annotatie Raad Defensie en Internationale aangelegenheden van 11 december 2018;
10. Conclusies Raad Defensie en Internationale aangelegenheden van 11 december 2018;
11. Geannoteerde agenda van de Ministerraad van 14 december 2018;
12. Besluitenlijst van de Ministerraad van 14 december 2018;
13. Notulen van de ministerraad van 14 december 2018;
14. Besluitenlijst van de Ministerraad van 21 december 2018;
15. Notulen van de ministerraad van 21 december 2018;
16. Besluitenlijst van de Ministerraad van 8 februari 2019;
17. Notulen van de ministerraad van 8 februari 2019.

Ik heb besloten de hiervoor weergegeven informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Wat betreft de (passages in) documenten die ik niet openbaar maak, heb ik artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e en i, en artikel 5.2, eerste lid, van de Woo toegepast. Informatie die geen betrekking heeft op de Gasrichtlijn dan wel Nord Stream 2 heb ik onleesbaar gemaakt onder de vermelding 'buiten reikwijdte verzoek'.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. In de documenten 9 en 11 staan persoonsgegevens van ambtenaren. In het kader van goed werkgeverschap ben ik van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken ambtenaar. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Woo. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 5.1.2.e.

Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Documenten 8, 13, 15 en 17 betreffen notulen van de ministerraad. Daarnaast betreffen de documenten 5 en 10 een verslag van de Raad Europese aangelegenheden en conclusies van de Raad Defensie en Internationale aangelegenheden. In deze documenten staat informatie die het functioneren van de Staat in gevaar zou kunnen brengen.

Ik vind dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, omdat voor de ministerraad geldt dat een vrije en onbelemmerde uitwisseling van argumenten van wezenlijk belang is voor het goed kunnen uitvoeren van de werkzaamheden. Wanneer de ministerraad een besluit neemt, geldt dat besluit vanaf dat moment als regeringsbeleid. Het kabinet spreekt met één mond. Het openbaar maken van de opvattingen van individuele bewindspersonen, kan de eenheid van dit beleid in gevaar brengen. Het is belangrijk dat bewindspersonen vrij met elkaar kunnen spreken. Met het oog op een goed bestuur is het ongewenst dat bewindspersonen tegen elkaar uit kunnen worden gespeeld als hun afwijkende opvattingen openbaar worden. Om deze reden wordt informatie over de opvattingen van individuele bewindspersonen binnen het kabinet niet openbaar. Notulen van de (Rijks)ministerraad, onderraden, ministeriële commissies en overleggen tussen bewindspersonen worden in het geheel niet openbaar gemaakt met een beroep op de eenheid van regerings- en kabinetsbeleid. Voor andere documenten geldt dat per passage moet worden beoordeeld of de eenheid van regeringsbeleid in het geding is.

Ik maak de documenten 5, 8, 10, 13, 15 en 17 dan ook wegens het belang van het goed functioneren van de Staat niet openbaar. Voor dit standpunt vind ik ondersteuning in de reeds in bestreden besluit II genoemde uitspraken van de

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 25 oktober 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2883) en 16 januari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:100). Daarnaast is op dezelfde informatie het bepaalde in artikel 5.2, eerste lid, van de Woo van toepassing. Zie daartoe hieronder in het besluit.

Persoonlijke beleidsopvattingen (artikel 5.2, eerste lid, van de Woo)

Uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in principe ook voor documenten opgesteld voor intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Dat is hier ook het geval. Ten aanzien van de openbaarmaking van deze persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende. Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, meningen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

De notulen van de ministerraad en het verslag van de Raad Europese aangelegenheden en conclusies van de Raad Defensie en Internationale aangelegenheden zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Zoals ik hiervoor reeds heb opgemerkt, is het van wezenlijk belang dat binnen de ministerraad en onderraden vrij en onbelemmerd argumenten kunnen worden uitgewisseld en de eenheid van regerings- en kabinetsbeleid wordt gewaarborgd. Ik maak deze documenten ook om deze reden niet openbaar.

Op grond van artikel 5.2, tweede lid, van de Woo kan ik besluiten informatie te geven over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm als ik dat in het belang acht van een goede en democratische bestuursvoering. Ik ben echter van opvatting dat het niet in het belang is van een goede en democratische besluitvorming om de notulen, het verslag en de conclusies in geanonimiseerde vorm openbaar te maken, zodat ik geen toepassing geef aan het bepaalde in artikel 5.2, tweede lid, van de Woo.

2. Bij de zoekslag zijn enkele besluitenlijsten van ministerraden aangetroffen die binnen de reikwijdte van uw verzoek vallen. Om te voorkomen dat u nagenoeg geheel onleesbaar gemaakte documenten krijgt, heb ik ervoor gekozen om de relevante passages met betrekking tot de Gasrichtlijn dan wel Nord Stream 2 uit de desbetreffende besluitenlijsten hieronder weer te geven:

Besluitenlijst ministerraad van 15 december 2017:

" **4. Buitenlands beleid**

(...)

c. Conclusies van de REA d.d. 13 december 2017

Zonder discussie aanvaard."

Besluitenlijst ministerraad van 26 april 2018:

" **3. Buitenlands beleid**

(...)

d. Conclusies van de coördinatiecommissie d.d. 24 april 2018 nr. 17

(Brief van de minister van Buitenlandse Zaken)

Aanvaard met de aantekening dat n.a.v.:

(...)

- pt. 5 (Kabinetsappreciatie motie-Van Ojik) de ministers van BZ en EZK, i.o.m. de minister van BHOS, zullen handelen conform het besprokene."

Besluitenlijst ministerraad van 14 december 2018 (Minister-President afwezig):

" **2. Buitenlands beleid**

(...)

d. Conclusies van de RDIA d.d. 11 december 2018

(...)

2° Kamerbrief inzake 'Nord Stream' (Brief van minister van Buitenlandse Zaken d.d. 7 december 2018, nr. 12345421577-13, met bijlage)

Aanvaard met de aantekening dat de minister van BZ de tekstsuggesties van de minister van EZK zal verwerken."

Besluitenlijst ministerraad van 21 december 2018:

" **16a. Conclusies van de MCKE d.d. 18 december 2018**

Zonder discussie aanvaard.

a. Voortgang Klimaatakkoord (Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 13 december 2018, nr. 18314681, met bijlagen)

Aanvaard met de aantekening dat de minister van EZK zal handelen conform het besprokene."

Besluitenlijst ministerraad van 8 februari 2019:

" **7. Brief aan de Tweede Kamer inzake het jaarlijks advies van GTS over de hoogte van de gaswinning uit het Groningerveld** (Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 1 februari 2019, nr. 19015460, met bijlage)

Aanvaard met de aantekening dat de minister van EZK de tekstsuggesties van de minister van Fin zal verwerken."

3. U voert aan dat ik bij document 2 ten onrechte het belang van de internationale betrekkingen van Nederland heb laten prevaleren boven het belang van openbaarmaking. Met de weigeringsgrond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo (voorheen: artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wob) wordt beoogd te voorkomen dat de wettelijke plicht tot het verstrekken van

informatie tot gevolg zou hebben dat de Nederlandse internationale betrekkingen schade zouden lijden. Voor de toepassing van deze bepaling is het niet noodzakelijk dat men een verslechtering van de goede betrekkingen als zodanig met andere landen of met internationale organisaties voorziet. Voldoende is dat men als gevolg van het verschaffen van informatie voorziet dat het internationale contact op bepaalde punten stroever zal gaan lopen. Daarvoor zijn concrete aanwijzingen nodig. Deze concreetheid kan er uit bestaan dat aan Nederland uitdrukkelijk te verstaan is gegeven dat op de vertrouwelijkheid van de betreffende documenten wordt gerekend. Ook uit de aard en inhoud van de gevraagde informatie zelf kan volgen dat die voor een andere staat vertrouwelijk is.

Er bestaat geen verplichting tot het consulteren van andere staten of internationale organisaties alvorens tot openbaarmaking wordt overgegaan. Het is aan het bestuursorgaan om af te wegen of de weigeringsgrond van toepassing is. Ik ben van opvatting dat openbaarmaking van de passages in document 2 terecht is geweigerd. Er kan namelijk worden aangenomen dat in de toekomst het overleg met de betrokken landen moeilijker gaat, wanneer ik deze informatie openbaar maak. Het risico bestaat dat indien dergelijke vertrouwelijke informatie achteraf openbaar wordt, dit vertegenwoordigers van Nederland, andere (EU lid-) staten en de EU zal hinderen in het openhartig en effectief communiceren over een strategisch onderwerp als energievoorziening. Dit zal ervoor zorgen dat andere (EU lid-) staten in de toekomst minder geneigd zullen zijn tot het delen van informatie met Nederland in het kader van genoemde onderwerpen en vergelijkbare onderwerpen dan voorheen.

Ik verklaar uw bezwaar op dit punt dan ook ongegrond.

4. Verder voert u aan dat de gevraagde informatie raakt aan de energiezekerheid waarbij u tevens een beroep doet op het Verdrag van Aarhus wegens de toegang tot milieu-informatie. De door u gevraagde informatie is geweigerd wegens het belang van de internationale betrekkingen van Nederland, persoonsgegevens en het voorkomen van onevenredige benadeling. Daarnaast heb ik informatie geweigerd wegens persoonlijke opvattingen in documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad. Ik heb de informatie niet geweigerd wegens het belang van het bescherming van het milieu, zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Woo. Voor zover u een beroep doet op artikel 5.1, zevende lid, van de Woo op grond waarvan het eerste en tweede lid niet van toepassing zijn, ben ik van opvatting dat het in dit geval niet gaat om milieu-informatie met betrekking tot emissies in het milieu.

Uw bezwaar verklaar ik ook op dit punt ongegrond.

Gezien het voorgaande, acht ik u bezwaren tegen bestreden besluit II deels gegrond en voor het overige blijft dit besluit gehandhaafd.

Wijze van openbaarmaking

De documenten stuur ik met dit besluit in kopie mee. Tevens worden de stukken met een geanonimiseerde versie van dit besluit voor een ieder kenbaar gemaakt op www.rijksoverheid.nl.

Conclusie

Ik verklaar uw bezwaren tegen bestreden besluit I gegrond, zodat dit besluit wordt herroepen en hetgeen hiervoor is overwogen in de plaats daarvan treedt.

Uw bezwaren tegen bestreden besluit II verklaar ik deels gegrond en voor het overige handhaaf ik dit besluit.

Indien u zich niet met deze beslissingen kunt verenigen is het mogelijk om beroep in te stellen conform de bijgevoegde clausule.

Hoogachtend,

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,
namens deze,

de Secretaris-Generaal
drs. G.J. Buitendijk

Rechtsmiddelenclausule

U kunt tegen deze beschikkingen beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waarin u uw woonplaats in Nederland heeft of als u geen woonplaats in Nederland heeft bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Den Haag, postbus 20302, 2500 EH te Den Haag.

Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd. U kunt ook digitaal beroep instellen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

Het beroepschrift moet op grond van artikel 6:5 van de Awb zijn ondertekend en bevat ten minste de naam en adres van de indiener, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, zo mogelijk een afschrift van dit besluit, en de gronden waarop het beroepschrift rust. Van de indiener van het beroepschrift wordt griffierecht geheven door de griffier van de rechtbank. Nadere informatie over de hoogte van het griffierecht en de wijze van betalen wordt door de griffie van de rechtbank verstrekt.

verslag

Hoorzitting inzake Wob-verzoek Nord Stream II

Omschrijving	Verslag hoorzitting inzake Wob-verzoek Nord Stream II
Vergaderdatum en -tijd	12 mei 2022, 09:00 uur
Vergaderplaats	Ministerie van Algemene Zaken
Aanwezig	Mevrouw Hordijk (voorzitter) De heer Keyzer (Wob-verzoeker) Mevrouw Den Hollander (Wob-verzoeker) Mevrouw Geerlings (lid hoorcommissie) Mevrouw Van Lijssel (verslag)
Afwezig	-
Kopie aan	-

Kabinet Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

R.J.M.W. van Lijssel
Adjunct Secretaris / Adviseur

T
r.vanlijssel@minaz.nl

Datum

17 mei 2022

Onze referentie

4267692

De voorzitter heet de heer Keyzer en mevrouw Den Hollander welkom en stelt de leden van de hoorcommissie voor. De voorzitter licht toe dat de hoorzitting betrekking heeft op een tweetal bezwaarschriften van 18 februari 2022 tegen twee besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) van het ministerie van Algemene Zaken (AZ) van 20 januari 2022, inzake Nord Stream II. Verzoeker heeft tevens een ingebrekestelling ingediend. De voorzitter voegt daaraan toe dat vanuit het ministerie van AZ na het genomen besluit gebrekkig is gecommuniceerd en erkent dat AZ dat niet goed heeft gedaan. Deze gebrekkige communicatie had te maken met ziekte van medewerkers die werkzaam zijn binnen het cluster dat verantwoordelijk is voor de afhandeling van Wob-verzoeken.

De heer Keyzer dankt de voorzitter voor deze toelichting en licht vervolgens zijn bezwaar toe. Aan het kabinetsstandpunt inzake Nord Stream II is een groot besluitvormingsproces voorafgegaan waarbij ook het ministerie van AZ betrokken zal zijn geweest. In dat licht acht verzoeker het onwaarschijnlijk dat bij het ministerie van AZ in totaal maar 5 stukken zijn aangetroffen. Bovendien heeft verzoeker verzocht om meegenomen te worden in de zoekslag die heeft plaatsgevonden. Dat is niet gebeurd.

De voorzitter licht toe dat de medewerker die de zoekslag heeft uitgevoerd tijdelijk niet aanwezig is. De voorzitter kan daarom niet nagaan welke zoekslag heeft plaatsgevonden, maar laat weten dat dit doorgaans vrij zorgvuldig gebeurt. Over het algemeen beschikt het ministerie van AZ niet over veel documenten. Bij de beslissing op bezwaar zal een nieuwe zoekslag worden uitgevoerd. De voorzitter zegt toe dat in de beslissing zal worden opgenomen welke zoektermen zijn gebruikt. Deze zoekslag kan, zoals verzoeker heeft verzocht in zijn ingebrekestelling, niet plaatsvinden in drie dagen. Naar verwachting kan dit wel

plaatsvinden binnen een termijn van twee weken. Mocht de planning anders lopen dan verwacht, zal daarover contact worden opgenomen met verzoeker.

De heer Keyzer merkt op in zijn verzoek een aantal parameters te hebben genoemd die zouden kunnen worden gebruikt bij de zoekslag. Spreker is bovendien benieuwd naar de systemen die worden gebruikt. Tenslotte vraagt de heer Keyzer waarom niet al in februari, op het moment dat het bezwaar is ingediend, een zoekslag heeft plaatsgevonden.

De voorzitter laat daarop weten dat de zoekslag nog niet heeft plaatsgevonden vanwege de afwezigheid van een van de medewerkers van cluster dat verantwoordelijk is voor de afhandeling van Wob-verzoeken. Het ministerie van AZ betreft een klein ministerie. Dat kan voordelen hebben, maar heeft in dit geval het nadeel dat de afwezigheid van een medewerker binnen het Wob-cluster niet in zijn geheel kon worden opgevangen. Dat neemt niet weg dat de heer Keyzer een terechte opmerking maakt.

De heer Keyzer licht verder toe dat een deel van het bezwaar ziet op het beroep van het ministerie van AZ op artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a van de Wob. De heer Keyzer laat weten het belang van openbaar making zwaarder te wegen dan het belang van betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties en vraagt of het ministerie van AZ daarop kan reageren.

De voorzitter laat weten dit bezwaar te zullen betrekken bij de beslissing op bezwaar.

Mevrouw Geerlings voegt daaraan toe dat bij de beslissing op bezwaar een volledige heroverweging plaats zal vinden, mede op basis van de gronden die de heer Keyzer noemt.

De heer Keyzer merkt tevens op te verwachten dat de voorbereiding van een besluit t.a.v. Nord Stream II evenals het nemen van het besluit en de terugkoppeling van een genomen besluit terug te vinden zou moeten zijn in stukken.

De voorzitter laat daarop weten dat de besluitenlijst van de ministerraad daarop kan worden nagelopen. De mogelijkheid bestaat echter dat het besluit niet als zodanig is terug te vinden in de besluitenlijst van de ministerraad omdat het besluit onderdeel uit zal maken van de conclusies van de coördinatiecommissie, de commissie die de voorbereidende standpunten ten behoeve van de ministerraad vaststelt. De stukken die worden besproken in de coördinatiecommissie blijven echter van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De heer Keyzer informeert naar de communicatie de coördinatiecommissie. Omdat twee departementen twee verschillende standpunten hadden t.a.v. Nord Stream II licht het voor de hand dat het ministerie van Algemene Zaken over communicatie inzake Nord Stream II beschikt.

De voorzitter laat weten dat daarom opnieuw zal worden gezocht in verschillende mailboxen, maar laat ook weten dat het ministerie van Algemene Zaken niet overal bij betrokken is.

Kabinet Minister-President

Datum

17 mei 2022

Onze referentie

4267692

Mevrouw Den Hollander merkt op dat sprake kan zijn van milieu informatie zoals bedoeld in de Wet Open Overheid. In dat geval zou sprake zijn van andere uitzonderingsgronden. Mevrouw Den Hollander vraagt dit mee te nemen in de beslissing op bezwaar. Mevrouw Den Hollander vraagt tenslotte of de beslissing op bezwaar wordt betrokken op de Wob of op de Woo.

Mevrouw Geerlings laat weten dat de Woo ten grondslag zal liggen aan de beslissing op bezwaar.

De voorzitter constateert dat er geen vragen meer zijn en laat weten dat het ministerie ernaar streeft om binnen twee weken een beslissing op bezwaar te nemen. Mocht dit onverwacht niet lukken, zal verzoeker hier tijdig over worden geïnformeerd.

Van: 5.1.2.e
Aan:
Onderwerp: RE: Brief Nord stream
Datum: vrijdag 7 december 2018 15:40:10

Hai,

Hij komt maandag^{5.1.2} stuurt een mailtje rond zodra Nationaal Plan op de samenwerkingsruimte staat waarin ze meteen meldt dat NS2 maandag komt).

Groet,

5.1.2.e

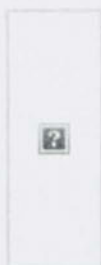
From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: vrijdag 7 december 2018 15:30
To: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Subject: Brief Nord stream
 Dag 5.1.2.e

Ik had van^{5.1.2} begrepen (is vandaag afwezig) dat vandaag de brief Nordstream 2 los zou moeten komen (brief n.a.v. Motie van Oijk over voorwaarden voor gasleidingen met oorsprong buiten

de EU). Heb jij al zicht op deze brief en wanneer deze onze kant op komt? (ter bespreking in de RDIA van dinsdag).

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e
 5.1.2.e 3uitenlandse Zaken en Defensie
 5.1.2.e Ministerraad
Kabinet Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken
 Binnenhof 19 | 2513 AA | Den Haag
 T 070 5.1.2.e | M 06 5.1.2.e
 e-mai 5.1.2.e @minaz.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.e
Aan:
Onderwerp: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-
Datum: maandag 10 december 2018 13:57:58

Prima!

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 10 december 2018 13:57
Aan: 5.1.2.e

Onderwerp: FW: RDIA- Kamerbrief NS2-

Kamerbrief gelezen, wat mij betreft geen aanleiding om annotatie aan te passen.

Annotatie ligt bij 5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minbuza.nl]
Verzonden: maandag 10 december 2018 13:39
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e

Onderwerp: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-
 Dag 5.1.2.e

De Amerikanen voeren 'as we speak' demarche uit. 5.1.2.e zit bij dat gesprek. Derhalve reageer ik.

Bijgaand tref je de betreffende brief aan.

We zullen ervoor zorgen dat de Q&As voor de Europese Raad tijdig via CPK worden aangeleverd.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: maandag 10 december 2018 13:31
To: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>
Subject: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-

Dank 5.1.2.e

Zou je de brief als zodanig, zoals deze nu bij Minister Kaag nog voorligt, met ons kunnen delen?

En verder het verzoek om ism EZK een (paar) goede Q&As aan te leveren via CPK voor het plenaire debat Europese Raad.

Dank en groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minbuza.nl]
Verzonden: maandag 10 december 2018 12:43
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e

Onderwerp: RDIA- Kamerbrief NS2-
 Beste 5.1.2.e

Morgen op de RDIA staat Kamerbrief over NS2 geagendeerd: "Toezegging begrotingsbehandeling BZ inzake Nord Stream 2 en gas transit Oekraïne"

Minister Blok en Minister Wiebes zijn vanochtend allebei akkoord gegaan met deze Kamerbrief. We verwachten elk moment reactie van Minister Kaag. Dan gaat deze brief naar de leden van de RDIA.

Essentie van de Kamerbrief is de volgende:

-De onderhandelingen over de Oekraïense gastransit zijn complex en vereisen een constructieve houding van alle betrokken partijen. De toenemende spanningen tussen Oekraïne en Rusland, compliceren het onderhandelingsproces.

-Het kabinet geeft zich rekenschap geeft van de geopolitieke aspecten van NS2.

-De minister van EZK is bereid om mogelijke compromissen t.a.v. de wijziging van de Europese gasrichtlijn te verkennen.

Mocht je nog vragen hebben, laat het weten.

Groet,

5.1.2.e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2.e

Van:
Aan:
Cc:
Onderwerp: RE: Kamerbrief NS2
Datum: maandag 10 december 2018 14:29:02
Bijlagen: [Kamerbrief NS2-def.docx](#)
Prioriteit: Hoog

5.1.2.e

Brief wordt zo geplaatst op de swr. Hier alvast informeel.

Weet dat 5.1.2.e , de opsteller van de brief, op verzoek 5.1.2.e ook een lijntje heeft gelegd naar 5.1.2.e) vanwege de EU-invalshoek van de brief.

Groet,
 5.1.2.e

From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: maandag 10 december 2018 11:49
To: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.e @minaz.nl>

Subject: RE: Kamerbrief NS2

Veel dank.

Daarnaast een verzoek voor de RDIA morgen: kan 5.1.2.e aanwezig zijn om de brief nader toe te lichten?

MinDef leidt nu in ivm afwezigheid M en MEZK, daarom zou inhoudelijke aanwezigheid van 5.1.2.e van toegevoegde waarde zijn voor de discussie.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minbuza.nl]
Verzonden: maandag 10 december 2018 11:26
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e

Onderwerp: RE: Kamerbrief NS2

Hallo 5.1.2.e ,

Klopt, ik jaag op akkoord R. En MinEZK: daar is ook nog geen witte rook vandaan.

Groet,
 5.1.2.e

From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: maandag 10 december 2018 11:24
To: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.e @minaz.nl>

Subject: Kamerbrief NS2

Importance: High

Dag 5.1.2.e

Begreep net bij de DGPZ-staf dat M akkoord is met Kamerbrief NS2, akkoord R hangt nog.

Kunnen wij de brief vandaag uiterlijk 13h ontvangen? Dit ten behoeve annotatie RDIA morgen.

Veel dank!

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e Buitenlandse Zaken en Defensie

5.1.2.e Ministerraad

Kabinet Minister-President

Ministerie van Algemene Zaken

Binnenhof 19 | 2513 AA | Den Haag
T 070 5.1.2.e | M 06 5.1.2.e
e-mail 5.1.2.e @minaz.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.e
Aan:
Cc:

Onderwerp: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-
Datum: maandag 10 december 2018 21:33:48

Dank. Morgenmiddag spreek ik BKA nog over onze kleine 'shift' in positie aangaande 'rekenschap'. Zal dan ook vragen hoe demarche daar is gevallen. Afhankelijk van verloop rdia morgen (Mp afwezig, minbzk zit voor), lijkt het me goed om handelingsopties uit te werken.

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Datum: maandag 10 dec. 2018 9:28 PM
Aan: 5.1.2.e @minaz.nl>, 5.1.2.e @minaz.nl>
Kopie: 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minaz.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minaz.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>, 5.1.2.e @minbuza.nl>
Onderwerp: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-

Beste AZ, BZ collega's,

In de bijlage het non-paper dat vanmiddag aan BZ overhandigd is.

5.1.2.e , 5.1.2.e medewerker VS ambassade kwam vanmiddag dit non-paper voorlezen en toelichten.

5.1.2.a

5.1.2.a

Met vriendelijke groet,
5.1.2.e

From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: maandag 10 december 2018 20:07
To: 5.1.2.e @minaz.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>
@minaz.nl>

Subject: RE: RDIA- Kamerbrief NS2-
Is er een verslag van de vs demarche?

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

zie doc. 2 (e-mail 12:43 uur)

Van: 5.1.2.e
Aan:
Cc:
Onderwerp: RE: bezoek^{5.1.2.e} aan de VS
Datum: zondag 15 december 2019 22:51:09
Bijlagen: [Factsheet trilaterale gasonderhandelingen.doc](#)

5.1.2.e

Je vroeg om drie aanvullende zaken.

buiten reikwijdte verzoek

2. NS2 – stavaza

- NS2 is bijna afgerond; het gaat alleen nog om het Deense tracé (147 van de 1230 km) waarvoor de vergunning eind okt werd verlengd. Aangenomen mag worden dat de

constructiewerkzaamheden een race tegen de klok zijn (op een gegeven moment werd er dagelijks 10km leiding aangelegd, een NS2-record).

- 5.1.2.a

•

(re)acties vanuit Europa

- 5.1.2.a

•

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

Gr
5.1.2.e

From: 5.1.2.e @minaz.nl>
Sent: vrijdag 13 december 2019 17:02
To: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minaz.nl>
Cc: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: bezoek 5.1.2.e aan de VS

5.1.2.e en anderen,

Heel veel dank. Wellicht zou ik voor maandagmorgen nog drie dingen mogen vragen: de buiten reikwijdte verzoek en de stand van zaken van het project nordstream (maw in welke fase zitten we, wat betreft maken van de leiding, de deal met oek en laatste cijfers Nederland en Ing). Groeten, 5.1.2.e

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e [<@minbuza.nl>](mailto:@minbuza.nl)
Datum: donderdag 12 dec. 2019 5:22 PM
Aan: 5.1.2.e [<@minaz.nl>](mailto:@minaz.nl)
Kopie: 5.1.2.e [<@minaz.nl>](mailto:@minaz.nl), 5.1.2.e [<@minbuza.nl>](mailto:@minbuza.nl), 5.1.2.e [<@minbuza.nl>](mailto:@minbuza.nl), 5.1.2.e [<@minbuza.nl>](mailto:@minbuza.nl)
Onderwerp: bezoek 5.1.2.e aan de VS

Beste 5.1.2.e

Zoals beloofd, hierbij de BZ-bijdrage – met dank aan velen die per ommegaande dingen hebben opgestuurd - voor de geïdentificeerde onderwerpen. Zoals we bespraken, is er gefocust op achtergrondstukken en halen/brengen. In het “fiche” zijn deze verschillende punten onder elkaar gezet, de rest is in principe achtergrondmateriaal. Enkele onderwerpen waar 5.1.2.e niet om vroeg hebben we toch opgenomen, opdat 5.1.2.e voorbereid is.

Verder neem ik aan dat het gesprek met 5.1.2.e zeker ook zal gaan over de 2-pagers waar afgelopen zomer door AZ verzocht is. Omdat we als BZ hier sindsdien niet meer bij betrokken is geweest, hebben we dit niet volwaardig mee kunnen nemen in deze stukken. Ik hoor het graag als we jullie op die punten alsnog kunnen ondersteunen. Overigens hebben we wel handelspolitieke/WTO-dossiers opgenomen.

Ik hoop dat je hiermee uit de voeten kunt, bel me vooral als er nog vragen zijn.

Gr
 5.1.2.e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Kabinet Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

Aan: De Minister-President
Van: 5.1.2.e

Kabinet Minister-President

Contactpersoon

5.1.2.e

5.1.2.e @minaz.nl

Datum

10 december 2018

Onze referentie

3223908

Auteur

5.1.2.e

Kopie aan

5.1.2.e

notitie

Annotatie RDIA 11-12-2018

Lijnparaaf

Medeparaaf

SG

1.) Mededelingen

Buiten reikwijdte verzoek

3.) Kamerbrief 'Nordstream' (Brief van minister van Buitenlandse Zaken)

Advies:

- U kunt de minister van Defensie het woord geven voor een toelichting;
- U kunt instemmen met de voorliggende Kamerbrief

Kabinet Minister-President

Datum

10 december 2018

Onze referentie

3223908

Toelichting:

- Ten gevolge van toenemende geopolitieke spanningen als gevolg van Russisch handelen, dreigende Amerikaanse sancties tegen Rusland, mogelijk direct gericht tegen NS2, groeit de politieke druk in binnen- en buitenland om het NLse standpunt inzake NS2 bij te stellen. Het onderwerp zal dan ook in de Europese Raad (13/12) en in de Energieraad (19/12) aan de orde komen.
- Voorliggende Kamerbrief is een reactie op twee concrete verzoeken vanuit de Tweede Kamer:
 - o Verzoek van Kamerlid Sjoerdsma (D66) aan MinBZ tijdens de begrotingsbehandeling BZ voor een brief over de voortgang van de onderhandelingen over het behoud van de gastransit door Oekraïne. Deze brief dient voor 20 december aan de TK te worden verzonden.
 - o Motie van Oijk (GL)¹, waarin steun voor het trilateraal overleg (tussen OEK, FR en CIE) over de Oekraïense gastransit en de daaraan gekoppelde Duitse initiatieven is toegezegd.
- Overige aanleiding voor deze brief is 1.) de ontwikkelingen omtrent de voorgestelde herziening van de EU gasrichtlijn (gezien koppeling in kabinetsreactie met nadere stappen zoals t.a.v. de EU gastrichtlijn mocht voornoemd trilateraal overleg niet tot succes leiden) en 2.) de dreigende VS sancties tegen bedrijven die betrokken zijn bij de aanleg van NS2 (ook NLse bedrijven zoals Shell, Boskalis, Van Oord).
- Betreffende bewindspersonen (MinBZ, MEZK) hebben en marge van de MR d.d. 7 december een gezamenlijke lijn voor de Kamerbrief vastgesteld:
 - Kabinet geeft aan dat een positieve uitkomst van het trilateraal overleg over de OEK gastransit (tussen OEK, FR en CIE) en de daaraan gekoppelde Duitse initiatieven op korte termijn onzeker is;
 - Kabinet zegt toe met *like minded* landen actiever te onderzoeken welke wijzigingen in CIE voorstel gasrichtlijn noodzakelijk zijn om het voorstel voor NL acceptabel te maken;
 - Het kabinet geeft zich "rekenschap" van de geopolitieke aspecten van dit dossier: Europa is afhankelijk van Russisch gas en Rusland is financieel zeer afhankelijk van Europese gasaankopen. Met "rekenschap" schuift het kabinet iets op van de lijn tot dusverre ("commercieel project")
- De brief is afgestemd met MinBZ, MinBHOS en MINEZK

¹ Dictum: verzoekt de regering, zich er in de EU voor in te zetten dat voor gasleidingen met een oorsprong buiten de EU dezelfde voorwaarden gelden als voor gasleidingen tussen de lidstaten, zodat de EU de doelstelling van een betrouwbare en duurzame energievoorziening kan verwezenlijken, zonder dat de Nederlandse energievoorzieningszekerheid in gevaar komt.

Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

Aan vice-minister-president Ollongren
Van 5.1.2.e

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon

5.1.2.e

T 070 5.1.2.e

5.1.2.e @minaz.nl

Datum

13 december 2018

Onze referentie

3224032

Auteur

5.1.2.e

Kopie aan

5.1.2.e

notitie

MINISTERRAAD

14 december 2018

- **Afwezig**
 - **MP, u vervangt**
 - **Minister RB, staatssecretaris J&V vervangt.**

buiten reikwijdte verzoek

Secretariaat Ministerraad

Datum

13 december 2018

Onze referentie

3224032

d. Conclusies van de RDIA d.d. 11 december 2018

Instemmen. Ik verwacht geen opmerkingen over de conclusies.
buiten reikwijdte verzoek

2° Kamerbrief inzake 'Nord Stream' (Brief van minister van
Buitenlandse Zaken d.d. 7 december 2018, nr.1235421577-13, met bijlage)

Instemmen.

De minister van EZK zal opmerken dat hij met BZ overeenstemming heeft bereikt over een aantal technische wijzigingen in de brief. Daar kan een machtiging voor worden verleend.

Toelichting

- **Ten gevolge van toenemende geopolitieke spanningen als gevolg van Russisch handelen, dreigende Amerikaanse sancties tegen Rusland, mogelijk direct gericht tegen NS2, groeit de politieke druk in binnen- en buitenland om het NLse standpunt inzake NS2**

Secretariaat Ministerraad

Datum

13 december 2018

Onze referentie

3224032

bij te stellen. Het onderwerp kwam ook in de Europese Raad (13/12) aan de orde en zal in de Energieraad (19/12) aan de orde komen.

- In de brief schuift de Nederlandse positie iets op met de erkenning dat ook een geopolitieke dimensie een rol speelt. Nederland trekt hierbij nauw met Duitsland op wat betreft het bevorderen van gesprekken tussen Rusland en Oekraïne om afspraken te maken over de Oekraïense gastransit (die volgend jaar afloopt).
- Voorliggende Kamerbrief is een reactie op twee concrete verzoeken vanuit de Tweede Kamer:
- Verzoek van Kamerlid Sjoerdsma (D66) aan MinBZ tijdens de begrotingsbehandeling BZ voor een brief over de voortgang van de onderhandelingen over het behoud van de gastransit door Oekraïne. Deze brief dient voor 20 december aan de TK te worden verzonden.
- Motie van Oijk (GL) , waarin steun voor het trilateraal overleg (tussen OEK, FR en CIE) over de Oekraïense gastransit en de daaraan gekoppelde Duitse initiatieven is toegezegd.
- Overige aanleiding voor deze brief is 1.) de ontwikkelingen omtrent de voorgestelde herziening van de EU gasrichtlijn (gezien koppeling in kabinetsreactie met nadere stappen zoals t.a.v. de EU gastrichtlijn mocht voornoemd trilateraal overleg niet tot succes leiden) en 2.) de dreigende VS sancties tegen bedrijven die betrokken zijn bij de aanleg van NS2 (ook NLse bedrijven zoals Shell, Boskalis, Van Oord).
- Op 10 december heeft BZ een demarche ontvangen van de Verenigde Staten die nadrukkelijk wijzen op de sancties die ze willen gaan instellen.
- De brief is afgestemd met MinBZ, MinBHOS en MINEZK. Tevens met DLD via AZ +BKA.
- MP heeft bij debat ER (woensdag 12/12) toegezegd dat er voor de kerst een brief over Nordstream2 naar de Kamer wordt gestuurd.

buiten reikwijdte verzoek, p. 5 t/m 20 verwijderd